

ΣΤΗ ΓΗ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΑ

Σήμερα ο δάσκαλος είχε πολύ κέφι. Ἀντίθετα πρὸς τὸ συνηθισμένο ὕψος του μίτηκε γελαστός στὴν αἴθουσα καὶ ἄρχισεν ἁμέσως.

— Ἐχω τὴν ἐπιθυμία, κύριοι, νὰ σᾶς δῶ πάνω σὲ μιὰ τεράστια κι' ὀλωσιόλου ὁμαλὴ σφαῖρα. Θέλω όμως πρῶτα νὰ μὴ σᾶς ἀφήσουν τὶς διψασταῖς σας. Νὰ σᾶς κάμουν, ἔτσι νὰ ποῦμε, χωρὶς ψηλαφητὴ ἀπόδειξη πὺς πράγματι ὑπάρχετε.

Ὁ δάσκαλος χαμογέλασε κι' οἱ σπουδαστὲς ἔσκασαν στὰ γέλια. Φανερὸν τοὺς εἶταν πὺς ὁ κατσουφιασμένος ἄνθρωπος εἶχε σήμερα σκοπὸ νὰ τὸ ρίξει στ' ἀστεῖα.

Ὁ δάσκαλος σταύρωσε τὰ χέρια καὶ περίμενε. Ὑστερα κούνησε λιγάκι τὸ κεφάλι κι' εἶπε πάλι.

— Ἐχω ἀκόμα, κύριοι, τὴν ἐπιθυμία νὰ σᾶς κρεμάσω ἀνάποδα χίλια μέτρα πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς.

Οἱ σπουδαστὲς ἔσκασαν πάλι στὰ γέλια. Βοὴ ἀπὸ ἐξυπνάδες καὶ κουταμάρες γέμισε τὴν αἴθουσα. Ἕνας μάλιστα σηκώθηκε πάνω στὸ θρανίον καὶ φώναξε ἀρετὰ δυνατὰ στὴ φοιτήτρια:

— Καὶ στὸν οὐρανὸ! Κι' ἀνάποδα! Μαζί σου, Καίτη!

Ὁ δάσκαλος ἔκανε πὺς δὲν πρόσεξε. Ἀκούμπησε τὸ χέρι στὴν ἔδρα, μισόκλεισεν εἰρωνικὰ τὰ μάτια καὶ φώναξε:

— Ρωτῶ σᾶς, κύριοι, πὺν σᾶς ἔχω πάνω στὴ σφαῖρα. Τί εἶναι ζωὴ; Τί θὰ πῇ ζωὴ;

Οἱ σπουδαστὲς κοίταξαν μὲ ἀπορία. Ὁ δάσκαλος δὲ γελοῦσε. Ἐκαναν νὰ σκεφτοῦν, ἀλλὰ τὸ μυαλό τους πῆλινξε. Νευρική ἡσυχία κυριαρχοῦσε. Σὲ λίγο όμως τὰ μυαλά κουράστηκαν κι' ἔγινε πάλι θόρυβος. Κι' ὁ ζωηρὸς σπουδαστὴς φώναξε πάλι:

— Νὰ πῶ ἐγώ, Καίτη; Δὲ ξέρω; Αἶ; Τί θὰ πῇ ζωὴ!

Ὁ δάσκαλος καὶ πάλι δὲν πρόσεξε. Ἐκανε δυὸ βήματα πρὸς τὰ πίσω κι' ἀκούμπησε στὸν τοῖχο.

— Ἀπὸ σᾶς όμως, τοὺς κρεμασμένους ἀνάποδα χίλια μέτρα πάνω ἀπὸ τὴ γῆ, θέλω νὰ μάθω, τί εἶναι μυαλό; Τί θὰ πῇ σκέψη;

Οἱ σπουδαστὲς ἄρχισαν νὰ θυμώνουν. Φανερὸν πὺς ὁ δάσκαλος τοὺς κοροῖδευε. Ὁ ζωηρὸς μάλιστα σπουδαστὴς εἶπε πάλι:

— Ἀκουσε, Καίτη! Εἶναι καλλίτερα στὸ πάγκο.

Ὁ δάσκαλος τὸν κοίταξε λίγο καὶ ἔπειτα γέλασε σαρκαστικά.

— Ἐχετε δίκιο, εἶπε. Πρέπει νὰ μὴ βγαίνουμε ἀπὸ τὸ μάθημά μας. Δὲν πρέπει νὰ χάσουμε τὸν κύριο Κλαύδιο καὶ τὴ δεσποινίδα Καίτη.

Οἱ σπουδαστὲς γέλασαν πάλι. Ὁ δάσκαλος δυνάμωσε τὴ φωνὴ καὶ ἔξακολούθησε:

— Στὸ προηγούμενο μάθημα, φίλοι μου, εἴπαμε πὺς ἓνα κι' ἓνα κάνουν δυό. Σήμερα όμως θὰ μάθουμε πὺς δυὸ καὶ δυὸ κάνουν τέσσερα. Σιωπὴ, κύριοι! Τί; Γελᾶτε; Τὸ θέμα μας εἶναι σοβαρὸ. Βρίσκεται κανεῖς σας πὺν τὸ νομίζει κουτό; Ἀς μιλήσῃ! Τὸν ρωτῶ ἐπίσημα, τί θὰ πῇ ἓνα καὶ τί θὰ πῇ δυό;

Οἱ σπουδαστὲς κοίταξαν μὲ ἀπορία. Μόνο ὁ ζωηρότερος σηκώθηκε καὶ εἶπε μὲ ἀναίδεια:

— Ἕνα, κύριε, εἶμαι ἐγώ, καὶ δύο, ἐγὼ μαζί μὲ τὴν Καίτη.

Νέα γέλια καὶ νέο καλὸ γέμισε τὴν αἴθουσα. Ὁ δάσκαλος όμως δὲ θύμωσε. Περιέμενε λίγο κι' εἶπε πάλι μὲ σοβαρότητα:

— Ἀς εἶναι. Μὲ συγχωρεῖτε, κύριοι. Μοῦ φάνηκε πὺς σᾶς ἔβλεπα, ἄλλους πάντων στὴ σφαῖρα κι' ἄλλους κρεμασμένους ἀνάποδα χίλια μέτρα ψηλὰ ἀπὸ τὴ γῆ. Ἀς προχωρήσουμε λοιπὸν στὸ μάθημά μας. Πρέπει σήμερα νὰ ἐξετάσουμε τοῦ κύκλου τὴν ἐξίσωση. Ὁταν ἔχουμε ἓναν κύκλο, πῶν φτειάνουμε. Κι' ὅταν φτειάξουμε αὐτόν, φτειάνουμε κι' ἄλλον. Σᾶς ρωτῶ όμως, φίλοι μου, φτειάξαμε πράγματι ἓνα κύκλο;

— Φτειάξαμε, φώναξεν ὁ ζωηρὸς σπουδαστὴς, τὸ φαῖλο κύκλο!

Αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ δάσκαλος τὸν κοίταξε κατάματα. Ὑστερα, κατέβασε τὰ μάτια καὶ πρόσεξε πολὺ τὰ παπούτσιά του.

— Κύριοι, εἶπε μὲ βραχνὴ φωνή, κοιτάξατε ποτὲ τὸν κόσμον μὲ χωρὶς τὰ μάτια σας; Ψηλαφήσατε ποτὲ τὸ χάος; Περιπατήσατε ποτὲ μὲ χωρὶς τὰ πόδια σας;

Οἱ σπουδαστὲς εἶχαν ἀρχίσει πλὴ νὰ τὰ χάνουν. Ὁ δάσκαλος δὲν εἶταν στὰ καλά του. Κάποια βιδίτσα θὰ τοῦστριψε. Κι' αὐτὴ ἡ ὑποψία τοὺς ἔκαμε μελαγχολικοὺς καὶ δὲν τοὺς ἄφηκε πλὴ νὰ ξαναγελάσουν. Μόνο ὁ ζωηρὸς σπουδαστὴς σηκώθηκε σχεδὸν μὲ θυμὸ, ἀρπαξε βίαια τὴν Καίτη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὴν πόρτα.

— Κύριε, εἶπε, μὲ χωρὶς τὰ πόδια ποτὲ μου δὲν περιπάτησα. Μὲ τὰ πόδια όμως περιπατῶ λαμπρὰ καὶ πηγαῖνω πρόθυμα στὸ πάγκο, ὅπου ὁ ἀέρας εἶναι δροσερότερος καὶ καθαρότερος ἀπὸ δῶ μέσα.

Ὁ δάσκαλος τὸν κοίταξε περιλυπτα. Κι' ὅταν ὁ ζωηρὸς νέος μὲ τὴ νέα βγῆκαν ἀπὸ τὴν αἴθουσα, ὅλοι οἱ σπουδαστὲς πὺν τὸν ἔβλεπαν βουβοὶ καὶ ἀκίνητοι, εἶδαν μιὰ μεγάλη ζάρα νὰ σουφρώνῃ τὸ πλατὺ τοῦ μέτωπο.

— Παρντόν, εἶπε.

Καὶ ἀργὰ ἀργὰ, σὰν νὰ εἶχε γεράσει ἀπότομα, καμπουριασμένος καὶ κατσουφιασμένος ἀνέβηκε στὴν ἔδρα. Στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ σὰν σαστισμένος κι' ὕστερα κοίταξεν ὄξω ἀπὸ τὸ παράθυρο. Μερικοὶ ἐνόμιζαν πὺς ἔβλεπαν δάκρυα στὰ μάτια του. Πραγματικά όμως δὲ θάβλεπαν τίποτα. Γιατὶ ὁ δάσκαλος εἶχε ξανάρθει τὴ μορφὴ του.

— Κοιτᾶτε, εἶπε σιγά. Σκόνη! Σύννεφο ἢ σκόνη!

Κι' ὕστερα, ἀφοῦ ἐρεῖνησε γιὰ λίγο ἀκόμα τὸν οὐρανὸν, κατέβηκεν ἡσυχὰ ἀπὸ τὴν ἔδρα κι' ἄρχισε γρήγορα τὸ μάθημά του, γράφοντας μηχανικὰ στὸν πίνακα ἓναν ἀτέλειωτον ἀλγεβρικὸ τύπον, πὺν πολὺ ἔμοιαζε μὲ φράχτη λαχανόκηπου.

X. STRICH

Ποῦ εἶναι οἱ δοῦλοι νὰ πάω νὰ τοὺς φιλήσω τὰ πόδια; Ποῦ οἱ φτωχοὶ, ποῦ ὁ κοσμάκης. ποῦ οἱ μαραγκοὶ, ποῦ οἱ βαρκάρηδες, ποῦ οἱ ἐργάτες; Ἀμέ; θαρροῦσα ἐγὼ πὺς νὰ δάφτους εἶτανε καὶ τῶν οὐρανῶν ἡ βασιλεία. Νὰ ἴσα ἴσα τί μᾶς χωρίζει ἀπὸ τοὺς δασκάλους. Ἡ γλώσσα δὲν εἶναι γιὰ μιὰ ψεύτικη ἀριστοκρατία, γιὰ τὰ μεγάλα τοὺς τάχα τὰ μυαλά. Ἡ γλώσσα εἶναι γιὰ τὸ ἔθνος.

ΨΥΧΑΡΗΣ